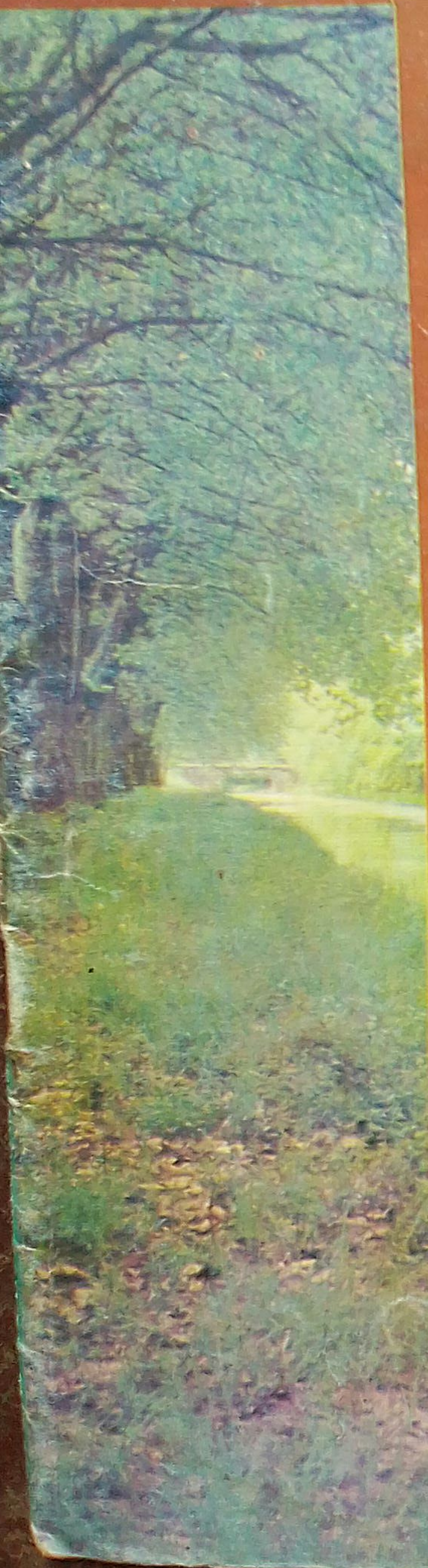

Գրիտ

85 ԳՐԻՏ ՓԵՐԸ 4 1977

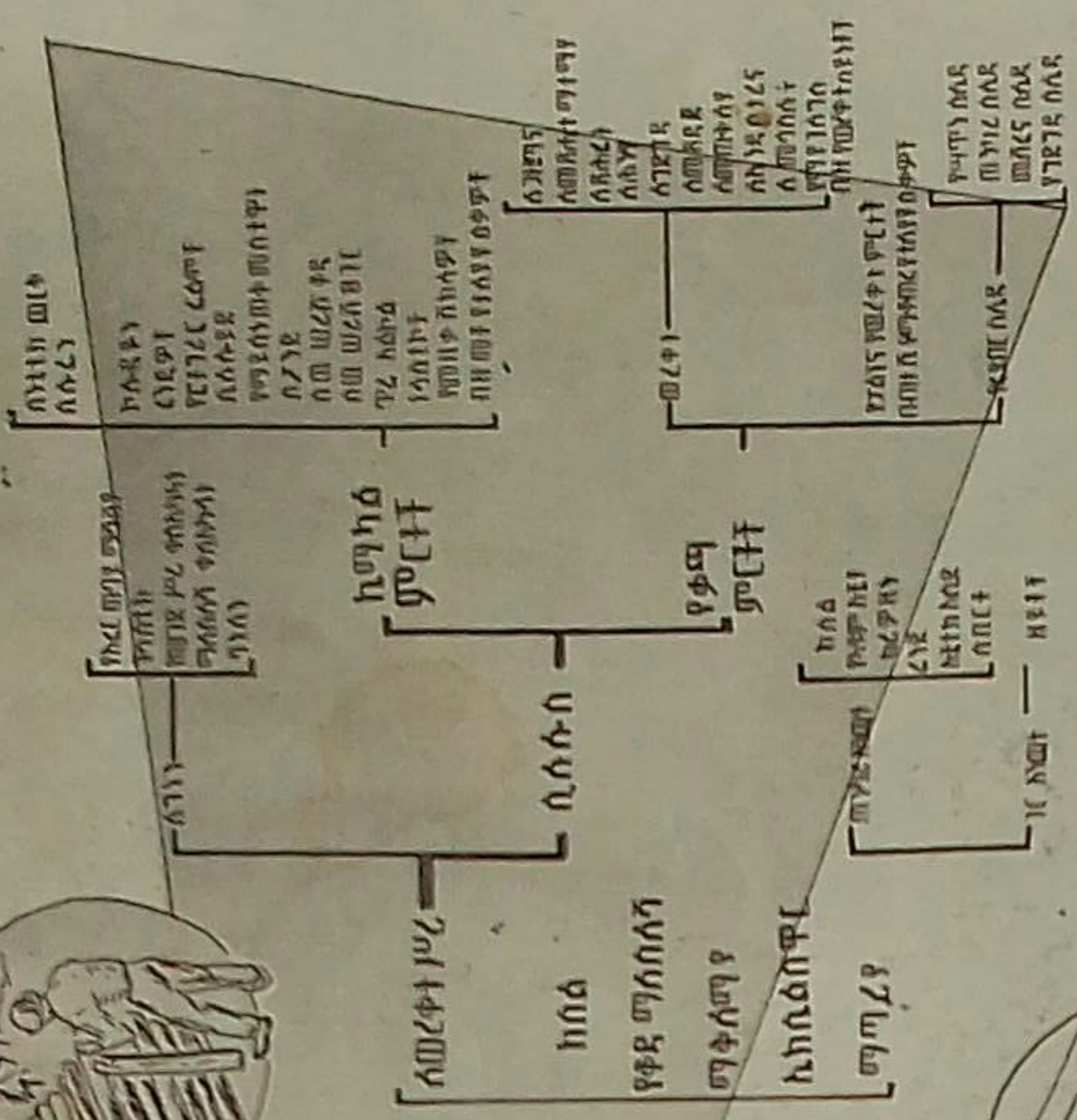
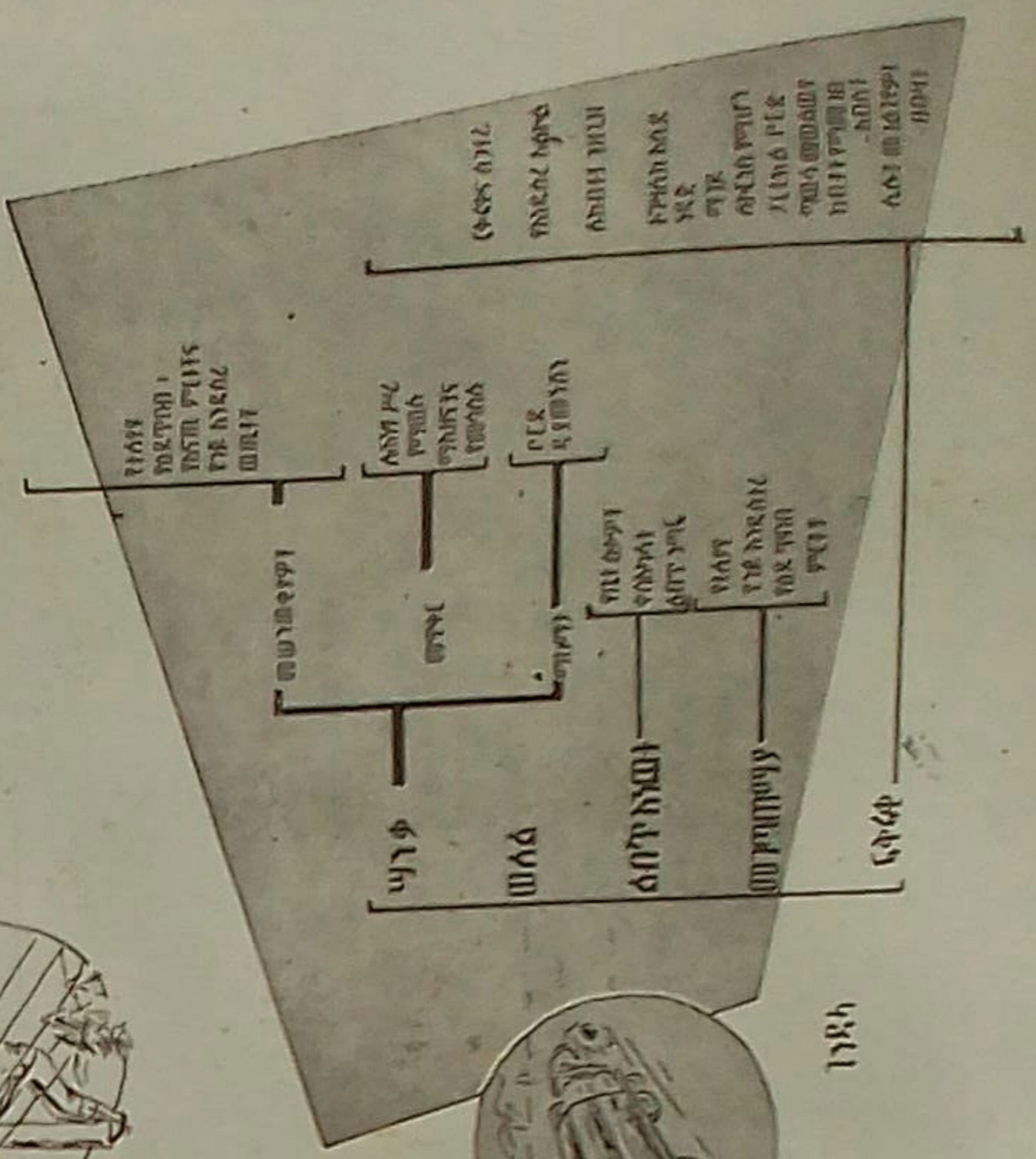
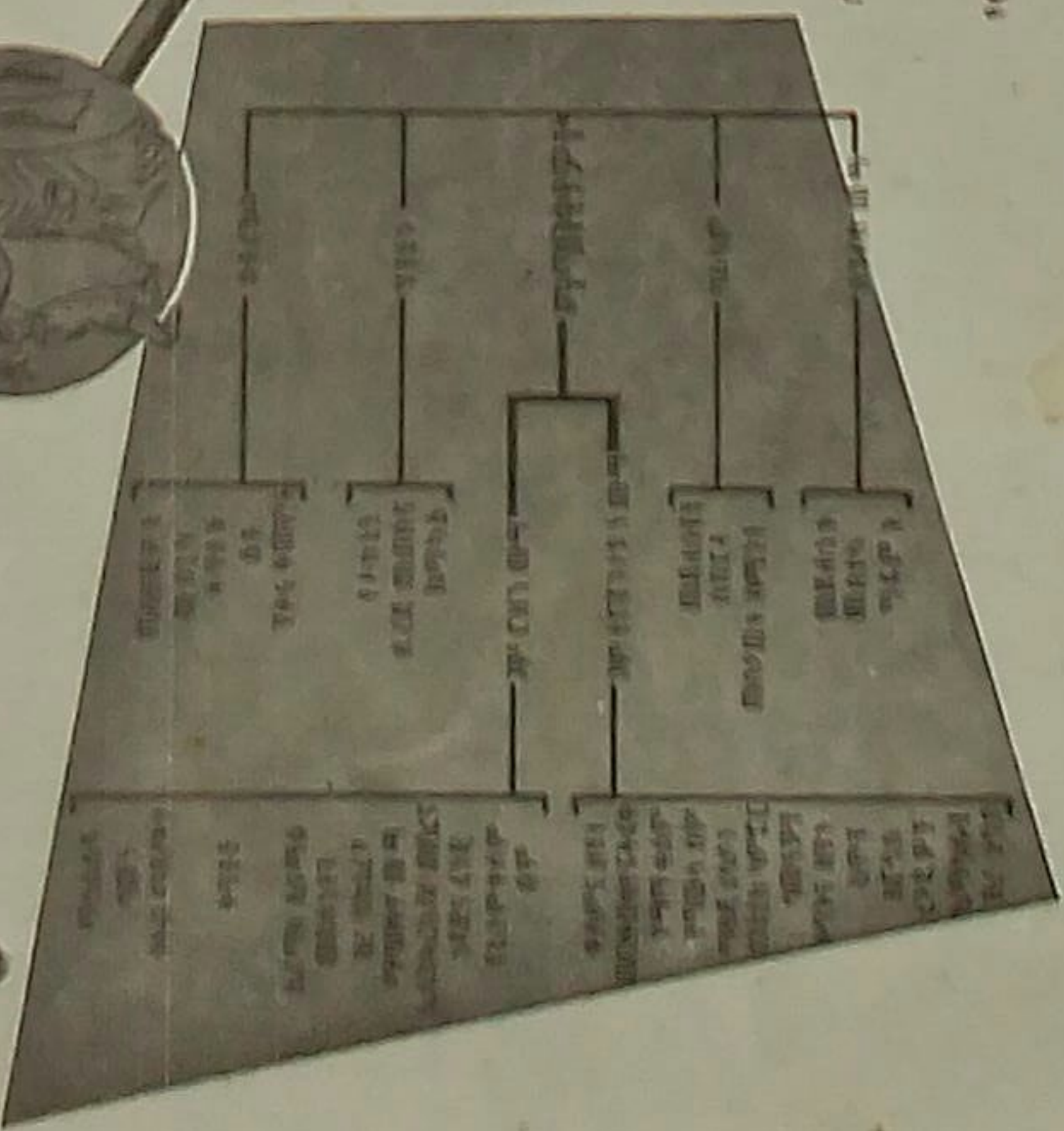
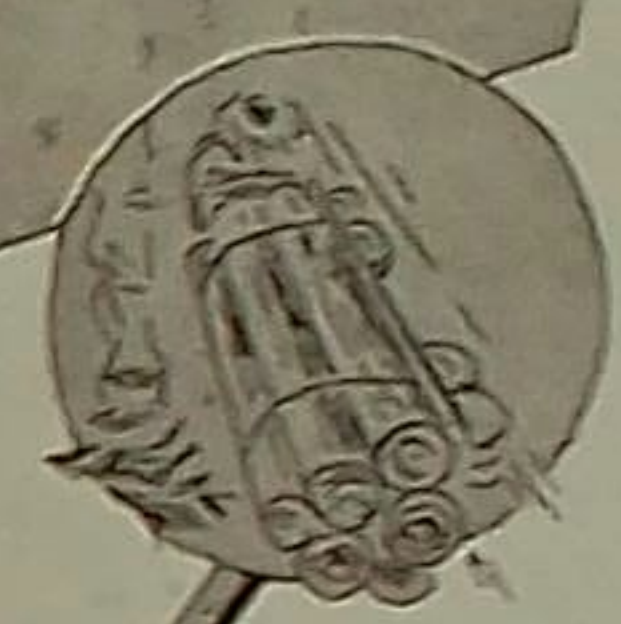
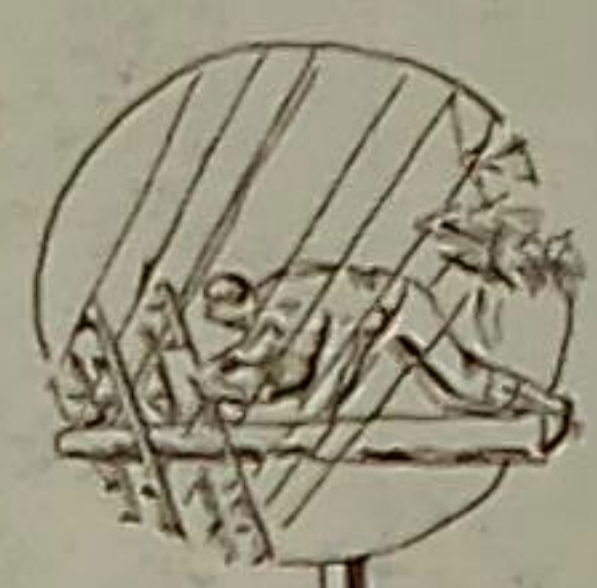
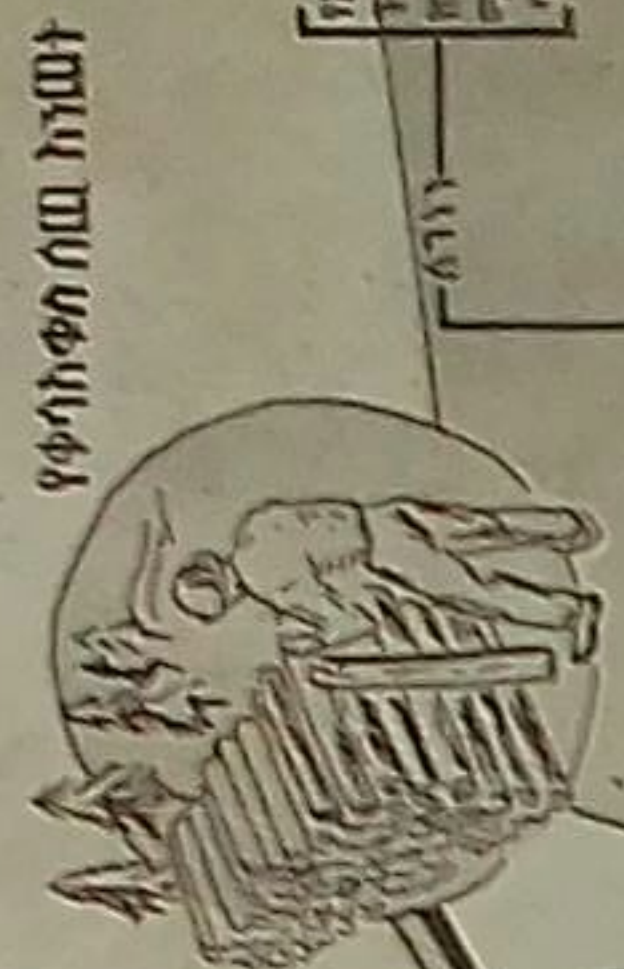
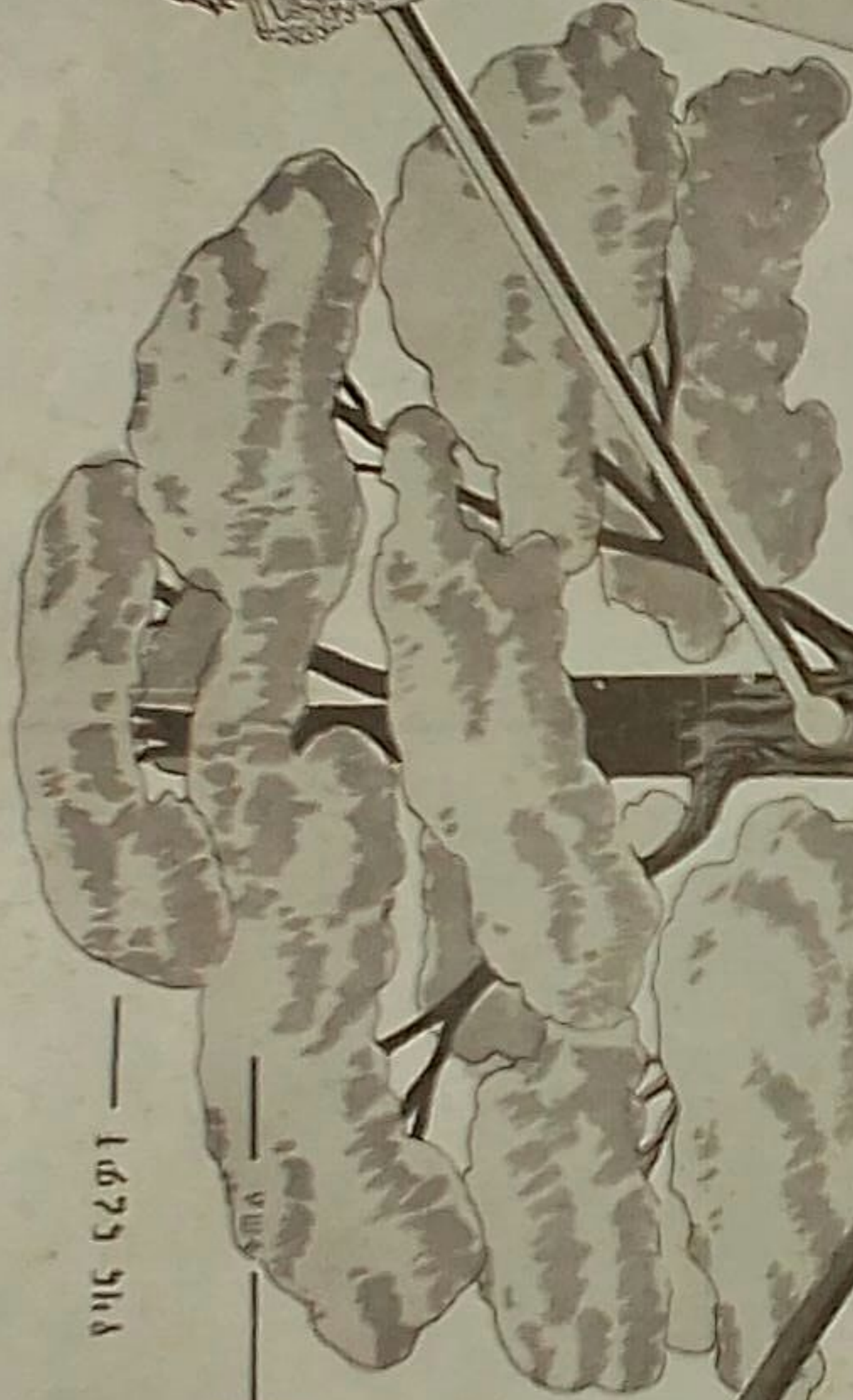

ԵՐԵՎԱՆԻ ԿՈՄՍՏԻՏՈՒՄԻ ԿՈՄԻՏԵ

ԻՐԱՆԻ ԿՈՄՍՏԻՏՈՒՄԻ ԿՈՄԻՏԵ

የተፈጥሮ ከተማ

ሕይወት በባሕር
ዳርቻ በሚገኙ ልዩ
ልዩ ንጥረ ነገሮች
ከ—እስከ በሌለው
የዕልፍ አዕላፍ ዘመ
ናት፣ የኅልቆ መጣ
ፍርት ዓመታት የመ
ብላላት ሂደት ውስ
ጥ በአጋጣሚ በእ
መርታ ሀልውና እ
ንዳገኘ በሳይንስ ተ
ደርሶበታል ። ሕይ
ወት በውሃ ዳርቻ
ይገኝ እንጂ በባሕር

የተፈጥሮ ንጥረት—ዛፍ

ና በውቅያኖስ ፣ በ
ሕይቅ የቀረው የባሕር አረም ፣ ዓሣና
ዓሣ ነባሪ ፣ ዓዞ...ዝርያ ሲሆን ወደ የብስ
የተሸጋገረው—ጥጋት የያዘው ላልተ ወሰኑ
ዓመታት ውሳጤ አካል እያገኘ እርስ
በርሱ—ትልቁ ትንሹን እየተመገበ ብር
ቱው ባለበት እየረጋ ፣ ደካማው እየተሰ
ደደ ፣ ብርቱው እያሳደደ—ደካማው እየ

ተሳደደ በዱር ገነንነት አንዱ ለአንዱ አው
ሬና ሲሳይ እየሆነ እየበዛና እየተባዛ ምድ
ርን መልቷታል ።

ሰው ከአውሬነት ወጥቶ ሰውነቱን በ
ሥራ አግኝቶ አውሬነትን ለአራዊት ትቶ
የደንና አራዊት የተፈጥሮ ከተማ ዜግነ
ቱን አጥቶ በመንደርና በከተማ መሥፈር

ከጀመረ ወዲህ እር
ሱ «ሰው» ሌሎች
ተንቀሳቃሽ የዱር ነ
ፍላጎት በጅምላው
«አራዊት» መባላቸ
ውን ቀጠሉ ። ሰው
ለሎሌነት የመለመ
ለውና አልምዶ ለ
ምግብ ያዋለው—ያ
ረባው አውሬም አ
ውሬ መባሉ ቀርቶ
«እንስሳ» ተሰኘ ።

ሰው ከዱር እየመ
ረጠ ሁነኝ ብሎ የተ
ከለው ፣ የዘራው—የኮተኮተውና ያመረ
ተው የደን ወገንም እንደ እንስሳው ሁሉ
ስሙን ለውጦ—አዝርዕት ፣ አትክልት ፣
ፍራፍሬ—እህልና ጥራጥሬ ተባለ ።

በዓለም ካሉት ሁለት ሚሊዮን ያህል
የአራዊትና የአዕዋፍ ዝርያዎች የሰው ልጅ
በእንስሳነት ያለመደው ለጋማ ከብትነ

ፋፋት—ጥቃት—በአደን፣ በበሽታ ወዘተ. መተዳደሪያ 'ደንብ'—ፍትሕ 'ያሸነፈ'፡
 እንደሰው ሁሉ የአካል ክፍሎቻቸውን ይግዛ፣ የተሸነፈ ይግዛ፣ ያሸነፈ ይብላ
 በአካባቢያቸው ለመኖር በሚያስችሏቸው የተሸነፈ ይመጣ፣ ስለሆነ ትልቁ ትንሹን
 መልኮች እየለወጡ፣ በሌላም አባባል— ብልጡ ሞጽን በጥርሱ፣ በጥፍሩ፣ በኩ
 አዳዲስ ዘር እየተኩ የጠፉ፣ ሳይተኩ የጫ ምቢው፣ በኩቲው፣ በሾኩ፣ በቀንዱ፣
 ፈረሩ እሉ። በመርዙ፣ በጠረኩ፣ - - - እየተዋጋ፣ እየ
 ከአራዊት፣ —ዲኖሳውረስና ማሞት ተናከሰ፣ እየተደጠጠ፣ እየተዘራጠጠ፣
 የተባሉት፣ ከአዕዋፍ ይዶ የተባሉት እየተናደፈ፣ አንዱ ለሌላው ሳይተኛ፣ ደመ
 የሞሪሽ ግዙፍ ወፍ በትድመ ታሪክና በዘ ሻና ቀበሻ፣ ጸርና ተገራሪ—ኪዳነ ወልድ
 መነ ታሪክ በገጸ ምድር ኖረው ዛሬ ለዓይ ክፍሉ እንደሚሉት 'ደም ላሽና ብርንዶ
 ነት እንኳ በዓለም ላይ ከሌሉት—በአጽ ጎራሽ፣ አጥንት ከለካሽ' - - ተተናኳይ
 ምቻቸው ብቻ የሚዘከሩት ይገኛሉ። እየሆነ ኖሯል።
 ምቻቸው ብቻ የሚዘከሩት ይገኛሉ። የሰው ልጅ በሥራ አዕምሮው ስልቶ
 የተፈጥሮ ከተማ—የደንና አራዊት - - በሌላው የተፈጥሮ መከላከያና ግጥሚያ

በአራዊትና በአዕዋፍ ሲጌጥ ትና ለምግብ አቅርቦት፣ ... ያዋለው ሃምሳ ውግ ብቻ ነው።
 በዓለም ካሉት 350 ሺህ የአትክልት ዝርያዎች እንኳ የሰው ልጅ 'ያለመደው' በውል—እያመረተ የሚመገበው ስድስት መቶውን ብቻ ነው።
 በተፈጥሮ ከተማ—በደን ጥንተ ዓለም ከነበሩት ግዙፋን ዛፎች፣ አራዊት፣ አዕ ዋፍና ዓሶች፣ - - መካከል በምድር የተ ፈጥሮ የአየር ንብረት ሚዛን ዝግመታዊ ለውጥ፣ በ 'ሠለጠነው' ሰው ወረራና መስ ታኅሣሥ 1977

እርከን—በይፋትና ጥሙጋ

የሚበልጡትን ለመቆጣጠር ከአውራጃነት ተራ ከወጣ ወዲህ ጦርነቱ በተለይ በእርሱና በእነሱ መካከል ሆነ ። ይህ ሰው ከተፈጥሮ ከተማ ወጥቶ ፣ በተፈጥሮ ከተማ ላይ ሸፍቶ የራሱን ከተማ—ሰው ሠራሽ ከተማ መከተም ከጀመረበት ጊዜ ጀምሮ ከደንና ከአራዊት ጋር የሚካሄደው የማያቋርጥ ጦርነት እየቀጠለ ነው ።

ሰው ደኑን የሚጨፈጥፈውና የሚያቃጥለው ለህልውናው ሲል ነው ። አራዊትና ደን ሰውን የሚከላከሉት በአልሞት ባይ ተጋዳይነት ነው ። እርግጥ ደን—የሚቧጩ ሸህና ጋሬጣ ፣ የሚሰነፍጥ ቅጠል ፣ የሚያቃጥልና የሚለበልብ አካልና ፍሬ

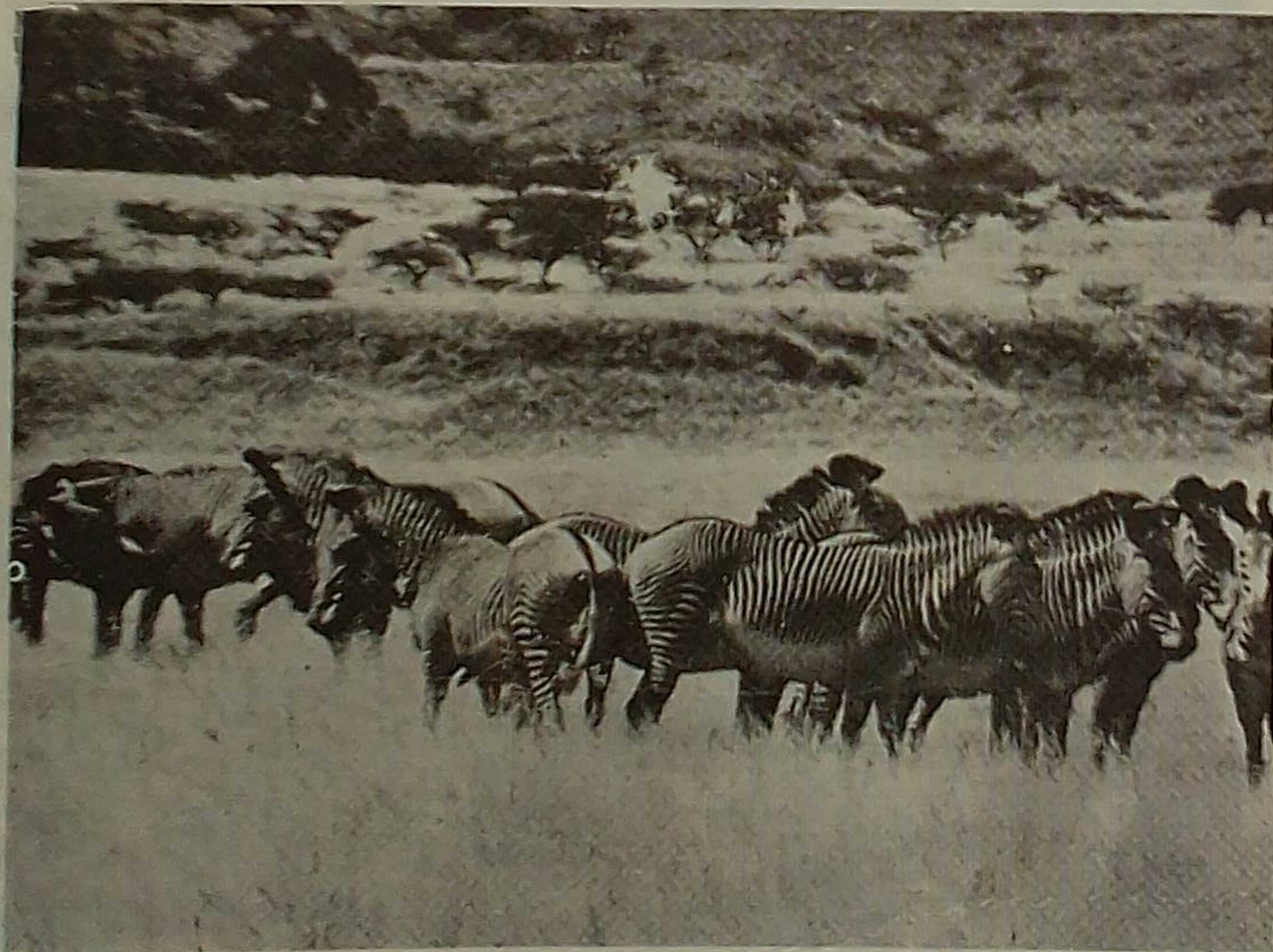
ከተፈጥሮ ከተማ ጠባቂዎች ነብር ገራም ነው

ቢኖረውም ለአራዊት በመደበቂያነት— በመጠለያነት እያገለገለ አባሪ—ተባባሪ ከመሆን በተቀር እግር አውጥቶ ጥፍር

አስብቅሎ ሰውን የተከላከለበት ጊዜ አይታወቅም ።

የተፈጥሮ ከተማ ስንል ደኑን ፣ አራዊቱን ፣ አዕዋፉን ፣ ዕባብና ዘንዶን የመሳሰለውን የምድር አውሬ (አርዌ ምድር) ፣ ዓሣን ፣ አዞንና ጉማሬን የመሳሰለው የባሕር አውሬ ሁሉ ቢሆንም በዚህ ጽሑፍ ልናተኩር የፈለግነው በቁሙም በሙቱም ለሰው ልጅ ህልውና በልዩ ልዩ መልክ ሁለገብ አገልግሎት በሚሰጠው የደን ሀብት ላይ ነው ።

ጓድ አዕምሮ ንጉሤ የደንና ዱር አራዊት ባለሥልጣን ሕዝብ ግንኙነት አገልግሎት ከፍል የሥነ ጽሑፍ ኤክስፐርት

የተፈጥሮ ከተማ በክፈል

እንዳሰረዱት ፡ የደን ዛፍ ከግንደ በተጨማሪ በፋብሪካ እየተፈጠረና እየተጋነረ ለልዩ ልዩ የገንባታ ሥራ ይውላል። የደን ሀብት በቁጠባና በቁጥጥር እየተቆረጠ ለቤት መሥሪያ ፡ ለጀልባ ፡ ለታገዘ ፡ ለመርከብ ፡ ለልብስ ፡ ለተለያዩ ጥናቶች ፡ ለሕክምና ዘዴ ፍጆታ ፡ ለመድኃኒት ፡ ለወረቀት ፡ ለኤሌክትሪክና ለስልክ ምሰሶ ለቀለምና ለመሳሰለው ይውላል ። ሰው እኸልና ጥራጥራ መዝራትን ፡ አትክልትና ፍራፍሬ ግልግትን ለይቶ ባላወቀ በት ዘመን ልብስና ምግብ ያገኝ የነበረው ከዛፍ ቅጠልና ፍሬ ነበር።

ትንሽ . . . . ስትላጭ

ለምድር መሽከርከሪያና ለአየር በረራ

ማከብከቢያ የሚሆነው ጉማ አንዱ የዛፍ ውጤት ሲሆን ፡ ለመርከብ መንሳ ፈፈያም የሚውለው የደን ዛፍ ነው።

የን 'የጥጥ' የሰፍና የሊኖ ክር ማነስ ያስከተለውን (የጨርቃጨርቅ) እጥረት ለማቃለል የሰው ልጅ በኬሚካል እየተረዳ ከሌሎች (ከዕንጨት ግንድ) የሚያወጣው ሰው ሠራሽ ሐር ነው—ተጨማሪ የደን ሀብት ውጤቶች።

በእዋሽ ብሔራዊ ፓርክ ከተወሰኑት አራዊት ውስጥ

በጥንካሬው ለመርከብ ሥራ የሚመረጠው 'ቲክ' የተሰኘ የደቡብ ምሥራቅ እስያ—የበርማ ዛፍ ልዩ ተፈላጊነት ያለውና ባገራችንም መሞከር ያለበት በውስጡ በተፈጥሮ ዘይት የታደለ ዛፍ ነው።

ማላያ በምትባለው አገር የተሽከርካሪ ጉማ ዛፍ ወተት በመልቀም ንብረታቸውንና ሀብታቸውን ያደለቡ እጅግ ብዙዎች ናቸው። በዚያች አገር በያመቱም አንድ ሚሊዮን ቶንስ ያህል ጥሬ ጉማ ተለቅሞ

ወደ ገጽ 35 ይሄል

የተፈጥሮ...

ከገጽ 7 የቀረ

ለገበያ ይቀርባል። ስለዚህ አብዛኛው ጥራት የሚገኘው በጥቃት ለገር ከሚበቅለው ዛፍ ከወፍራሙና ከነጭ ፈሳሽ ነው። ይህ ዛፍ በደቡብ አሜሪካ በአማሚን ወንዝ ዳር ሰው ሳይተክለው ራሱ ይበቅላል። ሆኖም የደን ጥናት ምሁራን በሚሰጡት አስተያየት የበለጠ ምርት ያስገኛል ተብሎ የሚታመንበት ሰው ተክሉ በመንከባከብ ሲከተከተው የበለጠ ውጤት እንደሚያስገኝ ይታመናል።

ዋናዎቹ የዛፍ ዓይነቶች ሁለት ሲሆኑ ጠንካራ ዕንጨትና ለስላሳ ዕንጨት ናቸው። ጠንካራው ዕንጨት እንደኮሶና እንደመስሎች ሲሆን ለስላሳው ደግሞ ዝግባ፣ ሽመልና ቀርከሃን የመሳሰሉት ናቸው። ከሽመል ከቀርከሃና ከባሕር ዛፍ ወረቀትና የመሳሰሉትን መሥራት ይቻላል።

የደን ሀብት ከሚሰጠው የዕንጨት አገልግሎት ደንን መንከባከብ ነው። ያለ ደን ለም

ልገሉት ሌላ በቁሙ—በሥሩ አማካይነት አፈር በዝናብ እንዳይሸረሸር፣ መሬት ስባቱ እንዳይታጠብ ምድር እንዳትሰነጣጠቅ በግንጥላነትና በአርከፍካፊነት በመከታተል ያገለግላል።

ዝናብን ብቻ ሳይሆን የፀሐይ ብርሃንን በቀጥታ መሬት ላይ እንዳያርፍ በማጥላት እንደቡና ካሉ ተክሎች ላይ የተጥታ ዝናብና ፀሐይ ምታትን ይመክታል።

ዛፎች፣ ዕጽዋትና አዝርዕት በቀን ብርሃን የሚሰበሱት የአየር ዓይነት ካርቦን ዳዮክሳይድ ሲሆን የሚተነፍሱት እክሰጂን የተባለውን የጋዝ ዓይነት ነው። በተጻራሪው ሰው፣ እንስሳት፣ አራዊት፣ አዕዋፍ፣ እክሰጂን ስበው ካርቦን ዳዮክሳይድ ስለሚተነፍሱ የደን ሀብት በዑደት የተቃጠለውን ጋዝ እያደሰ ወደ ጉጹህ አየርነት ይመልስልናል።

ስለዚህ የተፈጥሮን ከተማ ለመንከባከብ ደንን መንከባከብ ነው። ያለ ደን ለም

ነጭ ዛፍ ፓርክ-ጋሞ ጉፋ

አፈርና ዝናብ ስለሌለ አለ አፈርና ውሀ እኛም ስለማንኖር ባገራችን የተጀመረው የዕርከን ሥራ—በዕንጨት ቁጠባና ጥበቃ መታገዝ አለበት። ጥበቃው እሳት መከላከያ ብሪጌዶች በተለይ በታላላቅ የመንግሥት ጭካኞች በሄሊኮፕተርና በመብረቅ መቆጣጠሪያ ሊጠናከሩ የሚችሉበትን መንገድ መፈለግ የወቅቱን ጥያቄ መመለስ መሰለኝ።

ገበሬው በየማኅበሩ በልዩ ልዩ የካርቱን የፎቶግራፍ የፊልም፣ ... መረጃዎች እየታገዘ የደንን ዓለም አቀፋዊ ዋጋና ጠቀሜታ እንዲገነዘብ መደረግ አለበት።

‘ፓርኮች፣ ጌም ሪዘርቮችና ዙዎች’ በአውሮፓ፣ በእስያ፣ በአውስትራሊያና በአፍሪካ ገጠሮችና ከተሞች የተፈጥሮን ከተማ አንድም እንዳለ ለመያዝ አልያም በሰው ሠራሽ (ፓርክ) የሚንከባከቡት የተፈጥሮ ከተማ ከተፈጥሮ ተምሮ ሰው ሠራሹን ከተማ ለማዘመን ጭምር ነው። ተፈጥሮን ለመከላከልና ተቆጣጥሮ ለሰው ልጅ አገልግሎት በዘለቃው ለማዋል ሳይንቲስቲክና ቴክኖሎጂስቲክ ማየትና መስማት—መመራመር የኅብረተሰቡን ግንዛቤም ለማዳበር መጣጣር ይኖርበታል።

እነዚህም የተፈጥሮ ‘ከተሞች’ ናቸው